

Službene novine Federacije BiH, broj 31/18

Na osnovu člana 37. stav (2) Zakona o stočarstvu ("Službene novine Federacije BiH", broj 66/13),
federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva donosi

PRAVILNIK

O PČELARSTVU

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Član 1. (Predmet)

Ovim Pravilnikom propisuju se način i uslovi za držanje, premještanje, zaštita pčelinjih zajednica, evidencija pčelinjaka i pčelinje paše i druga pitanja koja su od značaja za oblast pčelarstva na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija BiH).

Član 2. (Definicije)

U ovom Pravilniku su u upotrebi pojmovi sa slijedećim značenjima:

- "pčelarstvo" u smislu ovog Pravilnika je grana poljoprivrede u kojoj se uzgaja i iskorištava medonosna pčela za dobivanje pčelarskih proizvoda (pčelinji med, pčelinji vosak, pčelinji otrov, matična mliječ, cvjetni prah, propolis, rojevi i matice) i ostvarivanje indirektnih koristi (oprašivanje biljnih vrsta i održivosti ekosistema);
- "pčelinja zajednica" je roj pčela u košnici sa pripadajućim saćem, koji se sastoji od jedne matice, radilica i trutova tokom proizvodne sezone;
- "pčelinjak" je geografski ograničen prostor na kojem se nalaze pčelinje zajednice;
- "stacionarni pčelinjak" je pčelinjak na kojem pčelinje zajednice borave tokom cijele godine;
- "seleći pčelinjak" je pčelinjak koji pčelar u sezoni cvatnje medonosnog bilja seli s paše na pašu;
- "pčelar" je fizičko lice, obrtnik ili pravno lice koje se bavi registriranom djelatnošću uzgoja pčela i posjeduje biološke (proizvodne jedinice) i tehničke kapacitete za pčelarstvo;

- g) "pčelinja paša" je medonosno bilje na određenom prostoru koje posjećuju pčele zbog skupljanja nektara, medne rose, propolisa i polena;
- h) "prostorno nepredvidljiva paša" je paša na medonosnom bilju, gdje ga obično nema;
- i) "katastar pčelinjih paša" je baza podataka o prostornom rasporedu pčelinjih paša i pčelinjih zajednica;
- j) "pčelinji proizvodi" su: med, vosak, pelud, matična mliječ, propolis i pčelinji otrov;
- k) "zarazna bolest pčela" je bolest koja nastaje djelovanjem virusa, bakterija i drugih mikroorganizama, te parazita koje isključivo napadaju pčelinje društvo (bolest legla, bolest odraslih pčela i bolest matice);
- l) "pčele" podrazumijevaju pčele radilice, trutovi i matice;
- m) "stajalište pčelinjaka" je unaprijed odobrena mikro lokacija na koju pčelari dovoze svoje pčelinje zajednice radi ispaše;
- n) "apitehničke mjere" su postupci u savremenoj tehnologiji pčelarstva (uzimljanje pčelinjih društava, prehrana, proširenje legla i gnijezda, sprečavanje prirodnog rojenja, vještačko razrojavanje, uzgoj pčelinjih matica i slično);
- o) "košnica" je nastamba koja sadržava zajednicu pčela medarica, koja se koristi za proizvodnju meda, ostalih proizvoda pčelarstva ili rasplodnog materijala pčela medarica i sve elemente potrebne za njihovo prezimljavanje;
- p) "leto" je otvor na košnici (ulaz u košnicu);
- r) "pčelarske organizacije" su pravna lica registrovana na osnovu Zakona o udruženjima i fondacijama ("Službene novine Federacije BiH", broj 45/02);
- s) "registar pčelinjaka" je baza podataka o broju pčelinjih zajednica, pčelinjaka i pčelara u Federaciji BiH.

Član 3. (Pčelarske organizacije)

(1) Pčelarske organizacije predstavljaju udruženja pčelara (udruženja, društva, savezi i dr.) koja se osnivaju u skladu sa Zakonom o udruženjima i fondacijama ("Službene novine Federacije BiH", broj 45/02).

(2) Pčelarske organizacije su obavezne pružati stručnu pomoć pčelarima, promovisati pčelarstvo i stvarati uslove za njegov razvoj i uz to:

- a) najmanje jednom godišnje organizovati edukaciju pčelara,
- b) sudjelovati na izložbama i takmičenjima o kvaliteti pčelinjih proizvoda,
- c) redovno raditi na medijskom podizanju svijesti o općekorisnim ulogama pčela i provoditi zajedničke aktivnosti sa udruženjima proizvođača voća i povrća oko edukacije i širenja svijesti o značaju pčelarstva i zaštiti pčela od trovanja za razvoj voćarske i povrtlarske proizvodnje,

- d) pružati pomoći lokalnoj zajednici oko registra pčelinjaka, katastra pčelinjih paša i pašnog reda,
- e) međusobno i u saradnji sa odgovarajućim naučno-stručnim ustanovama raditi na proširenju medonosnog bilja u cilju obogaćivanja pčelinjih paša.

POGLAVLJE II. USLOVI ZA DRŽANJE I UZGOJ PČELA

Član 4. (Uzgoj pčela)

- (1) U Federaciji BiH koristi se samo vrsta pčela *Apis mellifera* (Linnaeus).
- (2) Za unaprjeđenje pčelarstva kroz očuvanje biološke raznolikosti autohtone rase pčela, dozvoljava se samo uzgoj i nabavka matica sive pčele *Apis mellifera carnica* (Pollman).

Član 5. (Program razvoja pčelarstva)

- (1) Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljem tekstu: Federalno ministarstvo) će izraditi Program razvoja pčelarstva u Federaciji BiH najkasnije godinu dana od dana objavljivanja ovog Pravilnika.
- (2) Program razvoja pčelarstva u Federaciji BiH treba da obuhvati slijedeće ciljeve:
  - a) povećanje produktivnosti i proizvodnje u pčelarstvu,
  - b) unaprjeđenje kvalitete i plasman pčelinjih proizvoda,
  - c) unaprjeđenje zdravstvenog stanja pčela i smanjenje rizika od trovanja pčela
  - d) očuvanje postojećih, povećanje i bolje iskorištavanje površina medonosnog bilja.

Član 6. (Dužnosti pčelara)

Pčelar je dužan brinuti se za pčelinje zajednice, te vršiti:

- a) zaštitu pčela i njenih staništa (redovna kontrola i opskrba pčelinjih zajednica),
- b) obavezno najmanje jednom godišnje prisustvovati predavanjima radi unaprjeđenja svojih znanja i vještina iz područja pčelarstva,
- c) primijeniti savremene apitehničke mjere, radi sprečavanja pojave i širenja bolesti pčela,
- d) osigurati sve potrebne mjere radi sprečavanja mogućih šteta od domaćih i divljih životinja na

pčelinjaku.

Član 7. (Smještaj pčelinjaka)

(1) Pčelar je dužan postaviti pčelinjak tako da pčele ne smetaju najbližim susjedima, prolaznicima, stoci i javnom prometu, a u skladu sa članom 8. ovog Pravilnika.

(2) Ako su pčele na ispaši postavljene u blizini kategorisanog puta, potrebno je, lijevo i desno od fronta postavljenih košnica, staviti ploče dimenzije ne manje od 500 x 500 mm sa naznakom: "Pažnja! Pčele na ispaši".

(3) Svaki pčelinjak mora biti uvijek na vidljivom mjestu obilježen oznakom za obilježavanje pčelinjaka u skladu sa članom 13. ovog Pravilnika.

Član 8. (Uslovi za smještaj pčelinjaka)

(1) Stacionirani i seleći pčelinjak mora se postaviti na udaljenosti najmanje:

a) 100 metara od proizvođačkih i prerađivačkih pogona i javnih objekata (škole, vrtići, igrališta...),

b) 20 metara od kategorisanog puta ili granice susjedne parcele, odnosno najmanje 10 metara ako između pčelinjaka i kategorisanog puta, postoji prepreka visine 2,20 metra (zid, objekat, gusto zasađena stabla, živa ograda, ograda bez otvora i drugo),

c) 500 metara od prvog susjednog pčelinjaka u nenaseljenom području,

d) 100 metara od prvog susjednog pčelinjaka, koji se nalazi u naseljenom mjestu,

e) ako u pčelinjaku ima više od 40 pčelinjih zajednica udaljenost od izletne strane do ruba kategorisanog puta ili međe tuđeg zemljišta mora biti najmanje 50 metara.

(2) Iznimno od odredbe stava (1) ovog člana udaljenost od susjednog pčelinjaka može biti i manja ako se pčelari susjednih pčelinjaka ili vlasnici susjednih parcela o tome pisano saglase.

(3) Stacionirani i seleći pčelinjak se može postaviti u zaštićenom području pod uslovima koje odredi upravljač zaštićenog područja.

(4) Iznimno od odredbi stava (1) ovog člana stacionirani pčelinjak se može postavljati u gusto naseljenoj gradskoj zoni, uz saglasnost općinske službe.

POGLAVLJE III. EVIDENCIJA PČELARA I PČELINJAKA

Član 9.
(Registar pčelara i pčelinjaka)

- (1) Evidencija pčelara i pčelinjaka vodi se u Registru pčelara i pčelinjaka integrisanim sa bazom podataka Registra poljoprivrednih gazdinstava i Registra klijenata u Federaciji (u daljem tekstu: RPG i RK),
- (2) Upis u Registar pčelara i pčelinjaka je obavezan za sve pčelare i pčelinjake na teritoriju Federacije BiH.
- (3) Uslov za upis u Registar pčelara i pčelinjaka na teritoriju Federacije BiH je prethodna registracija gazdinstva u RPG.
- (4) Prijava za upis u Registar pčelara i pčelinjaka podnosi se nadležnoj općinskoj službi na propisanom obrascu koji se nalazi u Prilogu II ovog Pravilnika i čini njegov sastavni dio.
- (5) Podatke iz čl. 11. i 12. ovog Pravilnika u Registar pčelara i pčelinjaka unosi nadležna općinska služba.
- (6) Nadležna općinska služba izdaje potvrdu o upisu u Registar pčelara i pčelinjaka, a koja se preuzima iz aplikacije za vođenje Registra.
- (7) Registar pčelara i pčelinjaka vodi i održava Federalno ministarstvo.
- (8) Do uspostave Registra iz stava (1) ovog člana, evidencija o pčelarima i pčelinjacima vodit će se kroz RPG.
- (9) Registar pčelara i pčelinjaka će se uspostaviti najkasnije u roku od 6 mjeseci od stupanja na snagu ovog Pravilnika.

Član 10.
(Jedinstveni identifikacijski broj pčelinjaka)

- (1) Upisom u Registar pčelara i pčelinjaka, svakom pčelinjaku dodjeljuje se jedinstveni identifikacijski broj pčelinjaka (u daljem tekstu: JIBP), a koji se obavezno koristi u svakoj daljoj komunikaciji u vezi sa pčelinjakom i pčelarom.
- (2) Pčelar može imati jedan ili više pčelinjaka.
- (3) Unutar pčelinjaka pčelar je obavezan označiti svaku pčelinju zajednicu odnosno košnicu brojem, koji predstavlja internu oznaku.
- (4) Ako se mijenja vlasništvo pčelinjaka ili prestane sa pčelarstvom na registriranom pčelinjaku, JIBP se poništava i ne može se dodijeliti drugom pčelinjaku.
- (5) JIBP predstavlja jedinstvenu alfanumeričku šifru koja se sastoji od devet cifara i jedinstvena je na teritoriju Federacije BiH.

Član 11.
(Sadržaj Registra pčelara i pčelinjaka)

Registar pčelara i pčelinjaka sadrži sljedeće podatke:

- a) broj iz Registra poljoprivrednog gazdinstva (broj RPG);
- b) jedinstveni identifikacijski broj pčelinjaka (JIBP);
- c) ime i prezime fizičkog ili naziv pravnog lica, adresu, telefon, jedinstveni matični broj (JMB) pčelara ili ID za pravno lice i JMB odgovornog lica;
- d) ukupan broj pčelinjih zajednica i tip košnica;
- e) katastarsku općinu, katastarski broj parcele i geografske koordinate parcele (GPS) za svaki pčelinjak;
- f) tip pčelinjaka (stacionarni, pokretni).

Član 12.
(Ažuriranje podataka)

(1) Svaku promjenu u odnosu na podatke iz prijave u Registar pčelara i pčelinjaka, osim broja pčelinjih zajednica, pčelar je dužan prijaviti nadležnoj općinskoj službi u roku od 30 dana od nastale promjene.

(2) Prijava o broju pčelinjih zajednica na dan 15.10. prethodne godine i 15.4. tekuće godine vrši se u nadležnoj općinskoj službi najkasnije do 15.5. tekuće godine na obrascu koji se nalazi u Prilogu III ovog Pravilnika i čini njegov sastavni dio.

Član 13.
(Postupak obilježavanja)

(1) Postupkom obilježavanja i evidentiranja, svaki pčelinjak se obilježi dodijeljenim JIBP iz Registra pčelara i pčelinjaka.

(2) Obilježavanje pčelinjaka vrši se identifikacijskom pločom.

(3) Identifikacijska ploča za obilježavanje pčelinjaka je najmanje visine 300 mm i dužine 400 mm.

(4) Identifikacijska ploča mora sadržavati sljedeće podatke:

- a) ime i prezime ili naziv obrta ili pravnog lica;
- b) adresa, telefonski broj vlasnika;
- c) oznaku Federalnog ministarstva - " FMPVŠ";
- d) JIBP iz Registra pčelara i pčelinjaka;

e) podaci se ispisuju slovima visine do 30 mm latiničnim pismom.

(5) Izradu i postavljanje identifikacijske ploče na pčelinjaku provodi vlasnik.

POGLAVLJE IV. PRESELJAVANJE PČELA

Član 14. (Uslovi za selidbu pčela)

(1) Pčele se mogu seliti zbog ispaše ili prodaje samo iz područja slobodnih od zaraznih bolesti i na područja nezaražena pčelinjim bolestima.

(2) Svaku pošiljku i preseljenje pčela mora pratiti svjedodžba o zdravstvenom stanju životinja.

Član 15. (Zahtjev za smještaj selećeg pčelinjaka)

(1) Pčelar koji premješta svoj pčelinjak na mjesto u teritoriju Federacije BiH, dužan je posjedovati rješenje o odobrenju za smještaj pokretnog pčelinjaka u skladu sa ovim Pravilnikom.

(2) Rješenje iz stava (1) ovog člana donosi općinska služba na čiju teritoriju se dovozi pčelinjak, a na osnovu obrasca zahtjeva za odobravanje smještaja pokretnog pčelinjaka koji se nalazi u Prilogu I. ovog Pravilnika i čini njegov sastavni dio.

(3) Zahtjev za donošenje rješenja iz stava (2) ovog člana sadrži:

- a) ime i prezime, odnosno naziv vlasnika pčelinjaka;
- b) jedinstveni identifikacioni broj pčelinjaka;
- c) broj pčelinjih društava/košnica koje se prevoze;
- d) polazno mjesto i odredište na koje se sele pčelinja društva;
- e) vrijeme boravka pčela na traženoj lokaciji;
- f) ime i prezime pratioca pčela.

(4) Uz zahtjev iz stava (2) ovog člana, pčelar prilaže:

- a) pismenu saglasnost vlasnika, odnosno korisnika zemljišta na kojem će biti postavljen pčelinjak,
- b) svjedodžbu o zdravstvenom stanju pčela.

Član 16.
(Dozvola za smještaj pčelinjaka)

(1) Općinska služba je dužna u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva, odobriti ili odbiti postavljenje pčelinjaka na traženu lokaciju.

(2) Smatra se da je dozvoljeno smještanje pčelinjaka na traženom području ako se u propisanom roku iz stava (1) ovog člana ne izda saglasnost ili ne obavijesti pčelar.

(3) U slučaju moguće ugroženosti pčelinjih zajednica od požara, poplave i slično, pčelar može da preseli pčelinjak bez odlaganja o čemu odmah pisanim putem obavještava nadležnu općinsku službu.

(4) Ne može se zabraniti doseljavanje pčelinjih zajednica na određena područja ukoliko su ispunjeni uslovi iz čl. 8. i 15. stav (4) ovog Pravilnika, osim u slučaju prenatrpanosti prema planu ispaše općinskih službi ili zbog zaraznih bolesti pčela koje utvrdi nadležni veterinarski inspektor.

Član 17.
(Uslovi korištenja zemljišta za ispašu pčela)

(1) Pčelar je obavezan imati pisanu saglasnost vlasnika ili korisnika zemljišta za ispašu pčela na njegovom zemljištu, ukoliko se pčelinja ispaša ne odvija na zemljištu koje je u vlasništvu pčelara.

(2) Ako korisnik ispaše prouzroči materijalnu štetu vlasniku zemljišta, vlasnik zemljišta može tražiti da se pčelinjak ukloni. Korisnik ispaše u tom slučaju je dužan ukloniti pčelinjak i nadoknaditi pričinjenu štetu.

Član 18.
(Korištenje državnog pašnjaka)

(1) Korištenje pašnjaka u državnom vlasništvu uređuje nadležna općinska služba u saradnji sa kantonom na čijem se području nalazi pašnjak.

(2) Kod utvrđivanja uslova iz stava (1) ovog člana, moraju se osigurati zaštita i uređenje pčelinjih pašnjaka, kao i opravdani interesi korisnika pašnjaka.

Član 19.
(Odbjegli roj pčela)

(1) Vlasnik, odnosno korisnik zemljišta dužan je omogućiti pčelaru praćenje i hvatanje odbjeglog roja.

(2) Ako odbjegli roj vlasnik ne skine u roku od 24 sata smatra se da vlasnik nije poznat.

Član 20.
(Pčelarska vozila)

(1) Pčelarska vozila namijenjena i konstrukcijski prilagođena za prijevoz pčela, registracija, tehnički uslovi korištenje regulisana su Zakonom o sigurnosti saobraćaja u BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 6/06, 75/06, 44/07, 84/09, 48/10, 18/13 i 8/17) i podzakonskim propisima koje donosi Federalno ministarstvo prometa i komunikacija.

(2) Općinska služba će u saradnji sa udruženjima pčelara voditi evidenciju pčelarskih vozila, a ista će sadržavati podatke o pčelaru, vrsti vozila, karakteristikama vozila, kao i drugim neophodnim podacima o utvrđivanju statusa vozila.

Član 21. (Prijevoz pčela)

(1) Pčele je dozvoljeno prevoziti u odgovarajućim prijevoznim sredstvima, pri čemu leta i stabilnost košnica tokom prijevoza, zbog sigurnosti saobraćaja, zaštite ljudi i dobrobiti pčela, moraju biti osigurana na način da pčele ne mogu izlaziti iz košnica.

(2) Pčelinje zajednice koje se sele na ispašu moraju obavezno imati pratioca pčelara.

(3) Paketni rojevi i matice s pčelama pratiljama koje se prevoze ne trebaju imati pratioca.

POGLAVLJE V. KATASTAR PČELINJIH PAŠA

Član 22. (Pašni red i katastar pčelinje paše)

(1) Pčelinja paša se organizira u okviru prirodnih i drugih mogućnosti za iskorištavanje na određenom području i mora biti uređena sa pašnim redom ili planom i rasporedom pčelinjih zajednica na sezonske ispaše općinskih službi.

(2) Katastar pčelinjih paše je baza podataka o prostornom rasporedu i procentualnom učešću medonosnog bilja i pčelinjih zajednica i obavezna je podloga za uređivanje ispašnog reda između pčelara.

Član 23. (Sadržaj katastra)

(1) Katastar pčelinje paše uspostavlja i vodi Federalno ministarstvo u saradnji sa nadležnim općinskim službama.

(2) Unos i ažuriranje podataka u Katastar pčelinje paše vrši nadležna općinska služba u saradnji sa udruženjima pčelara sa područje općine.

(3) Katastrom pčelinjih paša se određuje:

a) raspored i hektarska površina pašnog izvora u ukupnom biljnom sastavu na tom području;

b) priroda ispaše, koja može biti oprašivački servis, razvojna ispaša, ekonomska ispaša, ili ispaša za održavanje koja omogućuje prezimljavanje ili dopunjavanje zimskih zaliha za pčele;

c) predviđeno vrijeme medenja;

d) smještaj svih stalnih pčelinjaka na tom području i tačan broj košnica;

e) preporučeni broj košnica koje se mogu doseliti i preporučene lokacije na tom području u vrijeme pojedinih ispaša.

(4) Katastar pčelinjih paša će se uspostaviti najkasnije u roku od 5 godina, odnosno kada se uspostave tehnički uslovi za njegovu izradu.

(5) Nadležne općinske službe će, do uspostave katastra pčelinjih paša, u saradnji sa udruženjem pčelara napraviti Plan i raspored pčelinjih zajednica na sezonske ispaše imajući u vidu kapacitet određenih lokacija i stanje pčelinjih ispaša te o tome obavijesti pčelare najbržim putem.

POGLAVLJE VI. ZAŠTITA PČELA OD SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA

Član 24. (Mjere zaštite)

(1) Korištenje sredstava za zaštitu bilja provodi se u skladu sa Pravilnikom o obavezama korisnika fitofarmaceutskih sredstava ("Službeni glasnik BiH", broj 101/2012).

(2) Pčelar je dužan poduzeti mjere zaštite pčelinjih zajednica nakon dobivanja obavještenja o hemijskom tretiranju bilja u okolini pčelinjaka.

(3) Ako vlasnik pčelinjaka ne poduzme mjere zaštite iz prethodnog stavka, nema pravo zahtijevati naknadu štete koja bi mogla nastati uginućem pčela.

(4) Proizvodni pogoni koji se bave preradom voća, grožđa i drugih sličnih proizvoda, kad su u stanju štetnim za zdravlje pčela (vrenje i slično) moraju korištenu onečišćenu ambalažu držati u zatvorenim prostorijama ili je na drugi način učiniti nedostupnim pčelama.

POGLAVLJE VII. SUZBIJANJE PČELINJIH BOLESTI

Član 25. (Briga o zdravstvenom stanju pčela)

Pčelar je dužan trajno voditi brigu o zdravstvenom stanju pčelinjih zajednica tako da:

a) provodi redovnu kontrolu stanja pčelinjih zajednica,

b) održava higijenu na pčelinjaku i pri radu sa pčelama,

- c) osigurava pčelinjim zajednicama redovnu opskrbu kvalitetnom hranom i čistom vodom,
- d) redovno vodi brigu o stupnju napadnosti pčelinjih zajednica sa varoom i provodi potrebna liječenja protiv varoe,
- e) vodi evidenciju svih aktivnosti za svaku pčelinju zajednicu,
- f) vodi brigu o kvaliteti pčelinjih matica,
- g) poduzima posebne mjere radi sprečavanja pojave grabeži,
- h) izlučuje bolesne pčelinje zajednice, koje se nikad ne smiju povezati sa drugim zajednicama,
- i) osigurava odgovarajući volumen košnice u odnosu na snagu pčelinje zajednice
- j) uzimljava zdrave i jake pčelinje zajednice.

Član 26. **(Kontrola zdravstvenog stanja pčela)**

- (1) Pčelar je obavezan educirati se za poznavanje simptoma najznačajnijih bolesti i štetnika pčela.
- (2) Prilikom svakog pregleda pčelinjih zajednica, pčelar treba redovno pratiti moguće simptome koji ukazuju na prisustvo neke od bolesti ili štetnika te uz pojavu sumnje na bolest obavijestiti veterinaru odnosno poduzeti mjere za preventivno djelovanje.
- (3) Udruženja i Savez pčelara posebno vode brigu o upoznavanju pčelara sa najznačajnijim bolestima i štetnicima, sistemskom praćenju kretanja bolesti i štetnika, gubitaka pčelinjih zajednica te zakonskim propisima o zaštiti pčela od bolesti.

Član 27. **(Suzbijanje bolesti pčela)**

- (1) Suzbijanje zaraznih pčelinjih bolesti je obaveza vlasnika pčelinjih zajednica, veterinarske organizacije i veterinarske inspekcije.
- (2) U slučaju pojave prvih znakova opasnih zaraznih bolesti (Američka gnjiloća i dr.) ili sumnje na bolest, pčelar je dužan odmah:
  - a) prijaviti nadležnoj veterinarskoj organizaciji sumnju na oboljenje,
  - b) omogućiti nesmetani rad organa, koji vrši pregled pčela po nalogu veterinarske inspekcije i pružati mu svu potrebnu pomoć.
- (3) Pčelari su obavezni provoditi mjere zaštite pčela propisane Programom mjera zdravstvene zaštite životinja i njihovog provođenja u tekućoj godini koji donosi nadležni organ u BiH.
- (4) Pčelarske organizacije sarađuju sa veterinarskom inspekcijom kod provođenja preventivnih mjera u cilju sprječavanja pojave pčelinjih bolesti.

Član 28.
(Primjena uputstva o lijeku)

Pčelari su obavezni, u cilju zaštite zdravlja ljudi i životne sredine:

a) pri liječenju pčelinjih bolesti upotrebljavati registrovane lijekove na osnovu uputstva, odnosno odluke veterinarske službe, kako bi se spriječilo njihovo prisustvo u medu i drugim pčelinjim proizvodima;

b) stavljati u promet samo one pčelinje proizvode koji ne mogu ugroziti zdravlje ljudi u skladu sa Pravilnikom o medu i drugim pčelinjim proizvodima ("Službeni glasnik BiH", br. 37/09, 65/10 i 25/11).

POGLAVLJE VIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 29.
(Provođenje pravilnika)

(1) Nadležni organi će pratiti provođenje odredbi ovog Pravilnika u skladu sa čl. 52., 53. i 54. Zakona o stočarstvu ("Službene novine Federacije BiH", broj: 66/13).

(2) Propisi koji uređuju ovu oblast doneseni od strane kantona i općina moraju se uskladiti sa ovim Pravilnikom u roku od godinu dana od stupanja na snagu ovog Pravilnika.

Član 30.
(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 03-1-24/1-658-1/18
18. aprila 2018. godine
Sarajevo

Ministar
Mr. sci. **Šemsudin Dedić**, s. r.